

Janko Borodáč (1892 – 1964)

Stál pri kolíske slovenského profesionálneho divadla

Herec
Režisér
Pedagóg
Dramatik
Divadelný riaditeľ

Manželia Borodáčovi

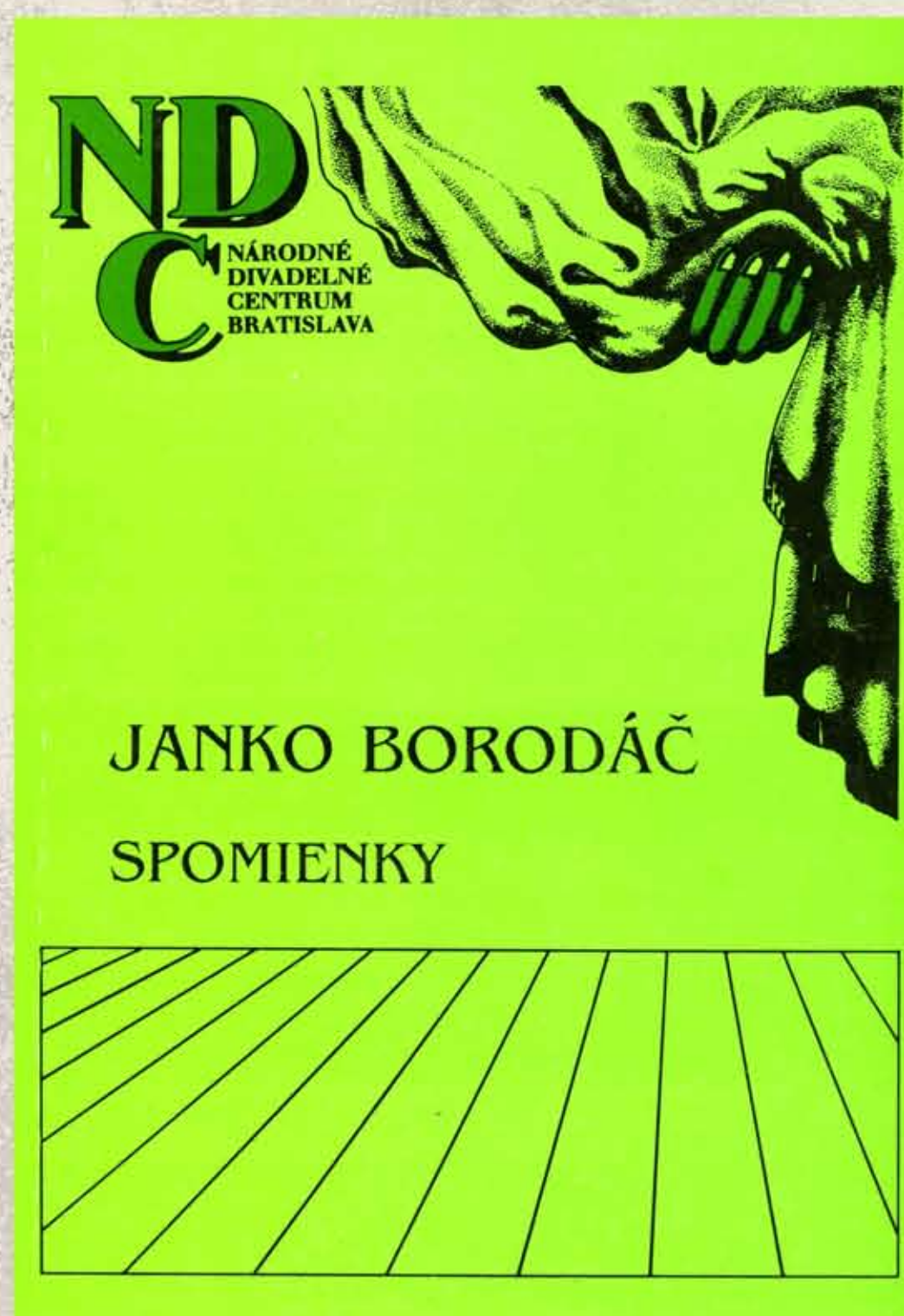
Janko Borodáč

Karikatúry Janka Borodáča od Karola L. Zachara

Janko Borodáč v pracovni, Košice 1952

Publikácia Národného divadelného centra Bratislava (dnes Divadelný ústav), ktorá vyšla v roku 1995

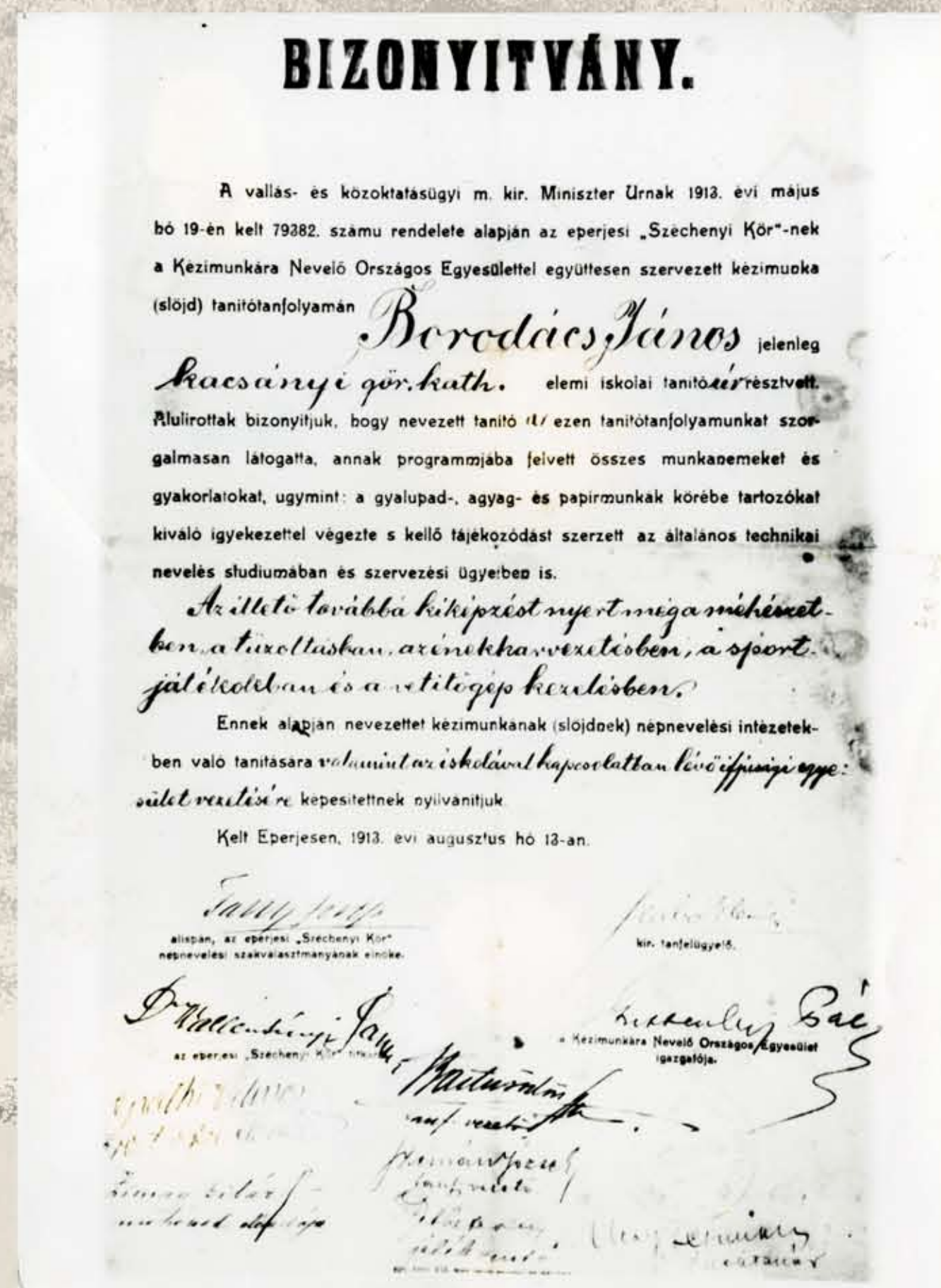
Izba manželov Borodáčovcov, ktorá sa nachádza v priestoroch Divadelného ústavu

Rodičia Janka Borodáča, otec Ondrej, matka Mária, rodená Hudáková, s bratom a sestrou

Absolvent prešovského učiteľského ústavu (preparandie)

Vysvedčenie o absolvovaní ošvetového kurzu v Prešove, 1913

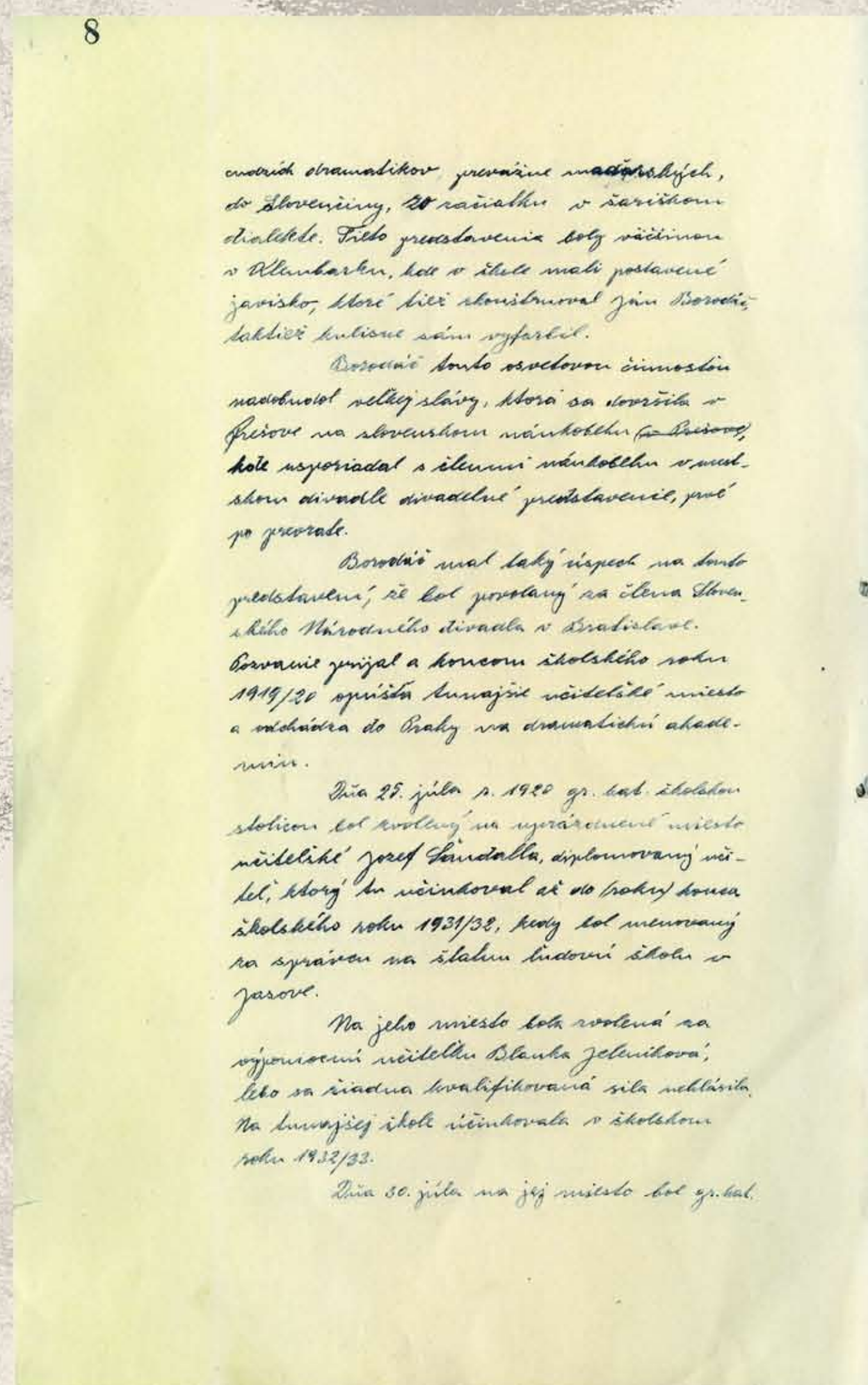
Budova v Jaransku, kde boli ubytovaní zajatí rakúsko-uhorskí dôstojníci, hrávalo sa tu aj divadlo

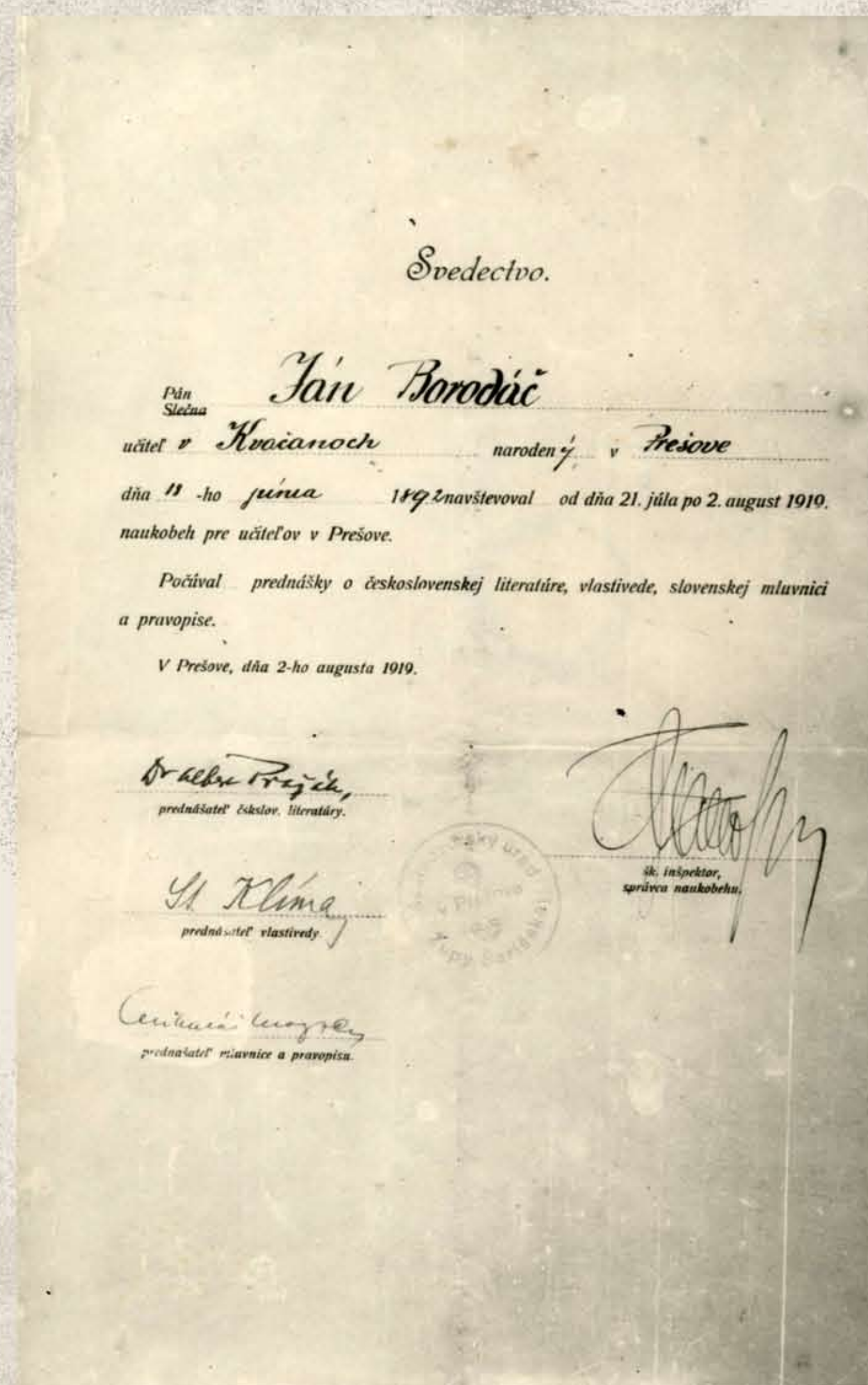
Počas ruského zajatia v rokoch 1915 – 1918 v Jaransku

Janko Borodáč so svojimi priateľmi Júliusom Láskom (kachliarom) a J. Muchom (učiteľom) počas pôsobenia v Kvačanoch v gréckokatolíckej ľudovej škole

List z pamätnej knihy obce Kvačany

Svedectvo o absolvovaní naukobehu pre učiteľov, 2. augusta 1919 v Prešove. Jedným z členov poroty bol Dr. Albert Pražák, český literárny vedec a profesor dejín literatúry na Komenského univerzite v Bratislave, ktorý mu odporučil štúdium na pražskom konzervatóriu

STÁTNÍ KONSERVATOŘ HUDBY V PRAZE.

**I. Veřejný večer
dramatické školy.**

Pátek, 26. března 1920. **7 hod. večer.**

1. **E. Rostand:** Dialog ze Cyrana de Bergerac. Roxana: sl. M. Pellerová. Cyrano: p. V. Jovanovič.

2. **M. Razur:** Martyr. Deklamuje p. J. Borodáč.

3. **W. Shakespeare:** Monolog Julie. (Trag. „Romeo a Julie“) Deklamuje sl. M. Staňková.

4. **Karel Jonáš:**

Ženich.

Věcní komedie o jednom jedním.

Julie Poplatná, vdova po komisařovi pí. M. Marková
Julius p. K. Balák
Klárka sl. M. Pellerová
Léna Pastorová, vdova po berním pí. M. Schillerová
Richard Klášal, bývalý účetní p. J. Jodl
Josef Kodáš, hodinař p. O. Korbelář
Krynický, bankovní úředník p. J. Tumlíř
Lošák, sluha z knihkárny p. J. Borodáč.

Děj za našich dnů na pražském předměstí.

Režie: prof. M. Laudovd-Horčicová.

□ □ □

Ůčinkující dámy jsou ze třídy prof. M. Laudovd-Horčicové, páni ze třídy p. reg. Jar. Hurta.

Programový bulletin k Veřejnému večeru dramatické školy, který připravili studenti pražského konzervatoria pod pedagogickým vedením profesorky Marie Laudovej-Horčicové a profesora Jaroslava Hurta, 26. marca 1920. Janko Borodáč vystúpi v jednoaktovke Karla Jonáša *Ženich*

1921, február 21. Praha. – Pohľad J. Borodáča' na slovenské divadlo v liste Dr. Vavrovi Šrobárovi.¹

Janko Borodáč
posl. dram. konz.
Praha.

Pane poslanče!

12-ho nemohol som Vás v ministerstve navštíviť – jak ste mi to 11-ho večer v divadle riadili, – ponevadž ste cestovali do Nitry. Chcel som Vám podrobnejšie predložiť svoje plány, týkajúce sa slov. nár. divadla, vyprosiť si vašej mienkoy ohľadom týchto vecí jak od osoby kompetentnej a od Slováka.

Podľa informácie pána div. referenta pri slov. nár. divadle má sa sriaďiť ešte jedna kočujúca čisto činoherná takzvaná „propagačná spoločnosť.“² Ku sriaďeniu tejto spoločnosti potrebujú sa nové sily.

Na pražskom št. dram. konzervatoriu zo Slovenska študujeme traja: Hana Sýkora, Olga Borodáčová a ja. Ja tohto roku absolvujem, ony by mali študovať ešte ďalej. Súdiac podľa ich dosavadných výkonov, dá sa smelo konštatovať, že tomuto fachu rozumia sa natoľko, že spôsobené by boli pri divadle pociťujú prácu, prácu umeleckú vykonávať. Zanechali by ďalšie štúdium na

Pražská električka Janka Borodáča
na školský rok 1920/1921

konzervatoriu, študovali by a pracovali v danom smere už v živote praktickom; pri divadle chcú si požiadať o angagemente a postúpíť ku spoločnosti propagačnej. Okrem nich chcú si poslať žiadosť: Karel Balák, tohto roku absolvuje, Jaroslav Tumlíř z III. a Maria Hámová z II. ročníku. Menované osoby môžu a chcú hrať slovensky, ponevadž už aj minulý rok som cvičil s nimi slovenské veci, keď sme sa v prázdninách na Slovensku chystali.

Sme teda šiesti, ktorí by sme hrali slovensky. Že jak budú hrať ostatní, na tom nám nezáleží. Poznamenám, že istý repertoire bude obsahovať viac kusov, kde nebude viac než 6 – 10 účinkujúcich osôb. Pri zostavení repertoireu myslím, že budú na to ohľadom patričné osady a forумы.

Vyrýkali mi v referáte, že nemáme repertoire slovenský, a preto slovensky hrať sa nemôže ba naprosto vylúčené. Je v tom niečo, že nemáme azda celý repertoire, – ovšem nepokúšali sa ho ešte doposiaľ nikto zostaviť, – ale jednoduchý klam, že by sme len preto nemohli slovensky hrať.

Co sa tam bude hrať?

Máme svoje slovenské veci, – je ich málo, – ktoré dobrou vôľou a malou opravou, často len scenickou, celkom krásne dajú sa previesť. Máme preklady ruskej literatury, ktoré ochotníci nešli len preto nehrali, že sú to veci cudzie, alebo veci pre ochotníkov ťažké. Už tu máme počet kusov, ktorým vyplní sa jedna polovina repertoire-u. A ostatné? Prosím ich pomenovať a za dva mesiace máme ich v slovenskom preklade. Budú to tak správne preklady, jak nektoré preklady do češtiny z angličtiny alebo zo frančiny nie z pôvodnej reči, ale z nemčiny. Oj, dá sa to, dá, len chceť treba!

Ja viem, až veľmi dobre viem, a to ma ani najmenej neprekvapí, že patričné osoby krásnymi, zachráněnými vetami a frázami dovedú odôvodniť, prečo sa nemôže hrať slovensky na javisku slov. nár. divadla. Dá sa to prekrútiť, dá zvlášť vtedy, keď není človeka, ktorý by jalovosť a banálnosť ich reči čisto-jasno dokázal. Však je to tak zrejme, tak prirodzené, – ale zároveň aj nekrásné.

Lenže, dá sa slovensky hrať, dá, tvrdím to a opakujem tisíc krát, len chceť treba, nebať sa práce, dať si na tom záležať a byť ohľadom hoci aj len trošku na národ! Mohol by som ich doterajšiu prácu bez výčitek svedomia krásne charakterizovať, – ale – príde i na to čas.

Pane poslanče! Venoval som sa divadlu po 10 ročnom učiteľskom účinkovaní, venoval som sa jak 28 ročný muž s láskou a úprimnou oddanosťou. Na štúdie vyzvalo ma ministerstvo, keď dostali informácie o mojom výkone na ochotníckom divadle v Prešove. Dobré, veľmi dobre som si to rozmyslel, kým by som sa bol na to odhodlal. Videl som už pred dvoma rokmi terajšie pomery slovenského divadla, ale povedal som: začať predsa niekto musí! Nuž, začínam.

Není to pre mňa obchod, toho sa hnuším. Terajší stupeň platu učiteľského pri divadle bohvie kedy dosiahnem, chcem ale konať prácu pre svoju radosť a pre povznesenie slovenskej kultury, slovenského divadla.

List Janka Borodáča adresovaný Vavrovi Šrobárovi, v ktorom mu navrhuje koncepciu putovného divadla pre Slovensko, 21. februára 1921 Praha

Nie som fanatik, len berem do ohľadu aj národ, ktorý sa o tú vec behom krátkej doby upne.
Prosím Vás o Vašu priazeň v záujme slovenského divadla a slovenskej kultury.
V Prahe 21. februára 1921.
S úctou:

Janko Borodáč
posl. dram. konz.

P.S. Prosím láskavo informácie, či môžeme si prosby poslať, – a kam.
SSÚA Bratislava, fond Šr. I., sign. 168. Rukopis listu, kartón 18.

S Vidieckym činoherným súborm SND Bratislava tzv. Marškou po celom Slovensku

Vidiecka činoherná spoločnosť SND, tzv. Marška, 1921 – 1922. Adolf Divíšek (inšpicient), Gašpar Arbět (šepkár, herec), Ján Sýkora, Janko Borodáč, Olga Országhová, Karel Balák, Anna Kovaříková, Andrej Bagar, Jaroslav Tumlíř, Jozef Kello. Marta Divíšková, Mária Pochmannová, Otto Vrba (tajomník), Vladimír Jelenský (riadiťel), Hana Lauterbachová-Jelenská, Vilém Táborský (režisér), Ella Petzová, Madrána Slámová, Julie Horská

V sobotu, dňa 1. októbra 1921.
Mimo predplatenie.

Zahajovacie predstavenie.

O významu St. N. D. prehovorí prof. M. Svoboda, šéf činohry St. N. D. v Bratislave.

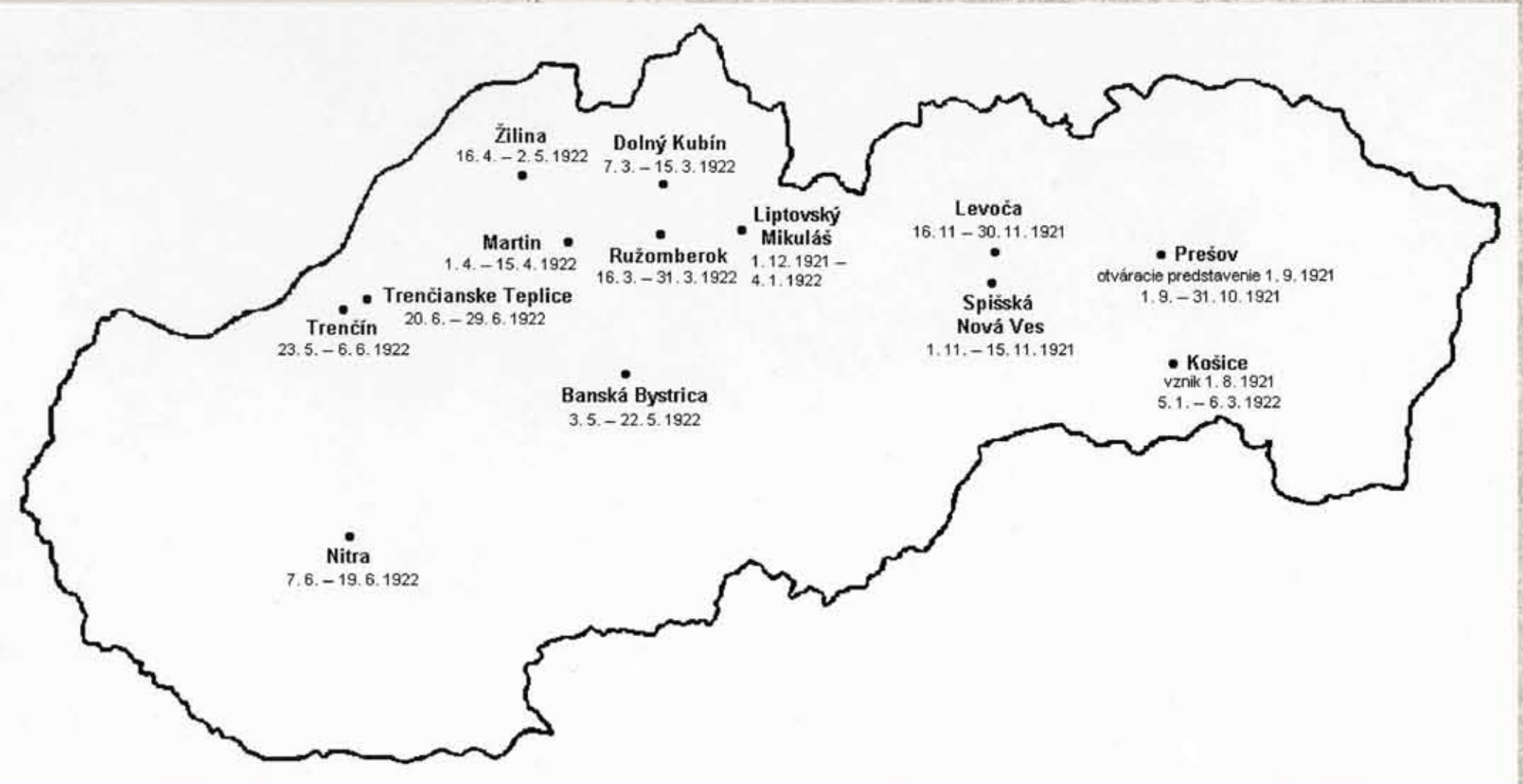
INKOGNITO

Veselohra v troch dejstvách (v 5 obrazoch). Napísal J. Palárik. — Upravil Jaroslav Hanka. — Režisér Villy Táborský.

OSOBY:

Sokolová, bohatá vdova po Kocárkovom rýchtárovi — M. Pochmannová
Ferdá, jej dcéra — O. Országhová
Potomský, sudný pán v Kocárkove — J. Borodáč
Ján Jelený, jeho syn, právnik v Pešti — J. Táborský
Ján Jelený, slovenský básnik, syn olejára z Turca — K. Balák
Staravský, učiteľ v Kocárkove — O. Vrba
Borka, sluha pánov Sokolovej — M. Slámová
Kocárkovský notár — A. Divíšek
Uradník — F. Sýkora
Spitzer, kocárkovský kremlár — J. Kello
Kotla — A. Bagar
1. korec — V. Jelenský
2. — J. Tumlíř
3. — A. Divíšek
4. — J. Lauterbachová-Jelenská
5. — E. Petzová
6. — A. Kovaříková
7. — A. Bagar

Dej v Kocárkove v rokoch päťdesiatych XIX. storočia.

Mapka Slovenska s vyznačenými mestami, v ktorých vystupovali členovia Vidieckej činohernej spoločnosti SND počas sezóny 1921/1922

SLOVENSKÉ NÁRODNÉ DIVADLO.
LUDEVIT KUHN

Režisér V. Táborský. Riadiťel V. Jelenský. Tajomník O. Vrba.

Na poradách slovenskej misie ešte pred prvotom neraz sa nastolila otázka slovenského divadla. Naši duchovní vodcovia nemali na mysl stále divadlo, zostavené z hercov z povolania, ale jednoty ochotníckej, ktoré by budily a udržovali národné povedomie. Im nešlo o umelecké produkcie, ale o drobnú osvetovú prácu medzi slovenským ľudom, ktorý viac a viac bol národu odcudzovaný. Prof. Masaryk pri každej príležitosti ukazoval na význam slovenského divadla, dával rady, ako organizovať divadelné spolky, odporúčal slovenským sprievateľom písať divadelné hry. Maďarská vláda, dobre poznala nebezpečenstvo, ktoré týmto hrozilo jej maďarizácii činnosti a preto všemožne bránila slovenským divadelným hram. Preto naše divadlo nemohlo sa rozvíjať a preto aj naša literatúra dramatická omezovala sa len na hry zo života dedinského.

Keď zvíťazilo vo svetovej vojne právo nad násilím, prvou starostou slovenských vodcov bolo organizovať slovenské divadlo. V Bratislave bola zostavená spoločnosť, ktorá navštevovala aj iné mestá a z javiska hlásala celému národu, že je slobodný, že vlada jeho voči navrátila sa do jeho rúk.

Lež omedľoť sme poznali, že nám nestačí len jedna divadelná spoločnosť a začalo sa uvažovať o zostavení druhej. Pri tom sa správne ukazovalo na nutnosť dať slovenskému národu spoločnosť činohernú, ktorá by cestovala po celom Slovensku a šírla lásku k slovenskému jazyku a k slovenskej kultúre. Bola to práca nemalá: nemali sme ani hercov ani nadostatok divadelných kníh, nebolo javísk a hlavne nebolo záujmu pre divadelnú činnosť. No tí, ktorí boli povoren organizáciou slovenského divadla, neumdieľali a tak toho roku prvý raz na verejnosť vystúpila druhá divadelná spoločnosť Slovenského Národného

Divadla, ktorá zahájila svoju činnosť dňa 1. októbra v Prešove. Máme tedy dve spoločnosti: opernú a činohernú, ktorá je určená pre Bratislavu a Košice, a činohernú, vidiecku, ktorá bude cestovať po slovenských mestách. Jej program je nasledujúci:

Od 1. do 31. októbra Prešov, od 1. do 15. novembra Nová Ves, od 16. do 30. novembra Levoča, od 1. do 30. decembra Lipt. Sv. Mikuláš, od 1. januára do 1. marca Košice. Okrem toho navštívi Žilinu, Banskú Bystricu, Turč. Sv. Martin, Lučenec, Nitrú, Trnavu, Trenčín.

Druhá spoločnosť Slovenského Národného Divadla pozostáva z 19 členov. Riaditeľom jej je známy divadelný praktík V. Jelenský, tajomníkom O. Vrba, režisérom V. Táborský. Členovia sú: M. Divíšková, Hana Jelenská-Lauterbachová, Júlia Horská, Anna Kovaříková, Olga Országhová, Ella Petzová, M. Pochmannová a M. Slámová. Pánovia K. Arbět, A. Bagár, J. Balák, J. Borodáč, A. Divíšek, J. Kello, J. Sýkora, J. Tumlíř.

Repertoire je zostavený takto: Palárik: Incognito, Trnava: Chudobná rodina, Beňa: Žena bláhovica, Mjasiňský: Zajac, Krilov: Medved, Ibsen: Bábkov dom (Nora) Gogol: Ženba, Hráči, Čechov: Pýtačky, Jirásek: Otec, Svoboda: Smery života, Posledný muž, Viková-Kunětická: Pritez, Tyl: Palčová dcéra, Mrstlik: Maryša, Štolba: Na jehnom byle.

Spoločnosť sa reprezentuje veľmi dobre. Repertoire je protirečny, prevedenie oáz umelecké, takže akiste splní svoje poslanie mierou svrchovanou.

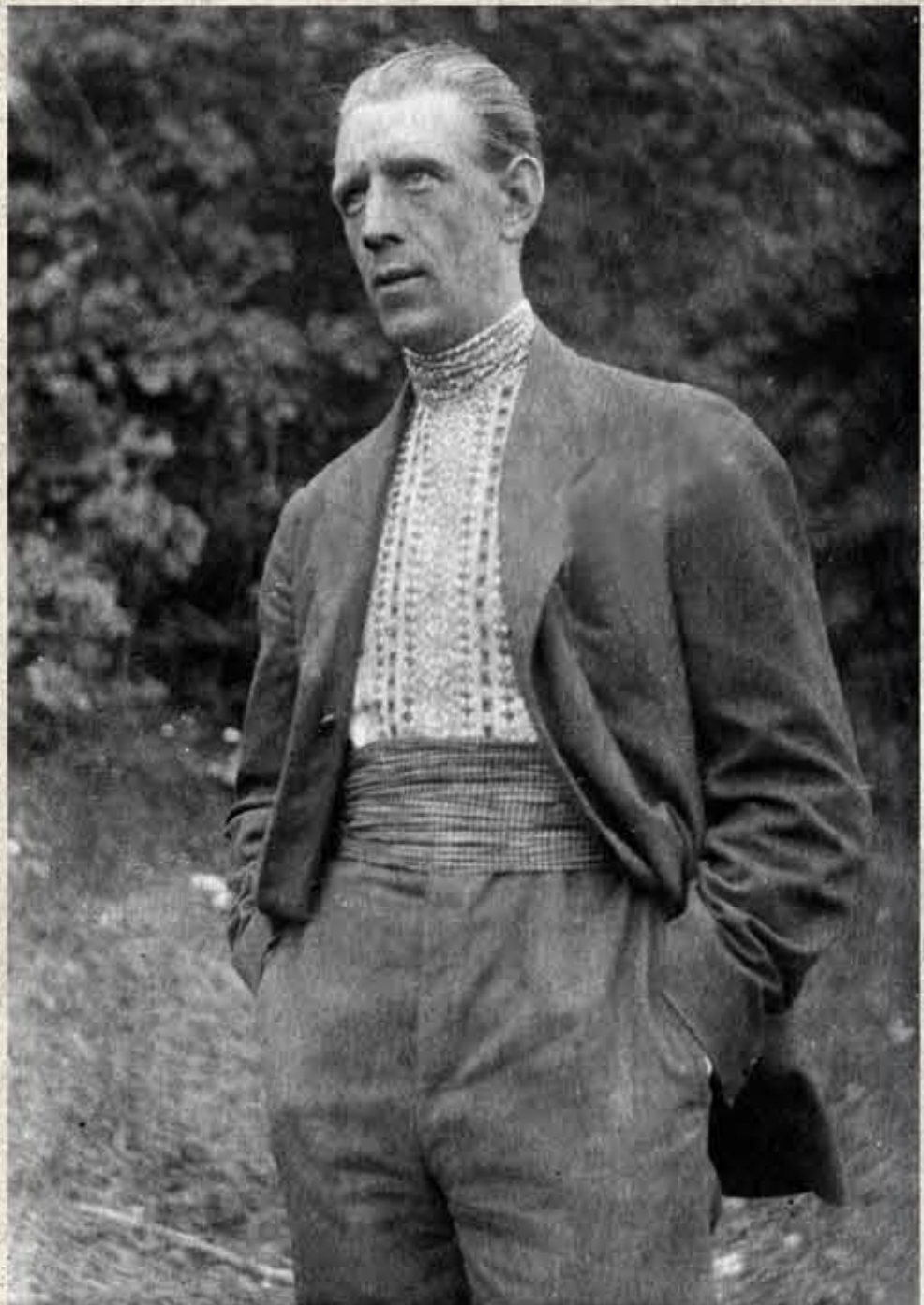
Dnes má divadlo na Slovensku význam národnobuditeľský, omedľoť však príde doba, že bude aj nám tým, čím je iným národom: kultúrnou ustanovizňou, ktorá bude sledovať len tendencie umelecké. A k tomu má táto spoločnosť všetko potrebné!

Členovia kočujúcej spoločnosti Slov. Národného Divadla.

M. Divíšková, Júlia Horská, Hana Lauterbachová-Jelenská, Anna Kovaříková, Olga Országhová, Ella Petzová, M. Pochmannová, M. Slámová, A. Bagár, J. Balák, J. Borodáč, A. Divíšek, J. Kello, J. Sýkora, J. Tumlíř.

Členovia súboru na výlete v Cemjate, 1922. Štefan Gmitro (učiteľ), Anna Kovaříková, Otto Vrba (tajomník), Olga Országhová, Janko Borodáč

Články v časopise Slovenský svet, 1, č. 29 – 30 (13. 11. 1921), s. 21 – 22

Mladomanželja Borodáčovci, 1922

Sobášny list.

Podpísaný týmto úradne svedčím, že v matrikách cirkve ... dňa sobášenia ...

sväzku I. na strane 14. z roku 1922. to jest: tisíc ... ho od ... toto je zapísané dľa rubrik:

Mladoženicha						Nevesty						Svedkovia:		Ohiľky alebo khaza meno:		Sobášiaccho meno:		Poznany	
Cislo	Rok a den sobášu	meno, rodic, stav a obchod	rodisko a bydlisko s cislom domu	náboženstvo	vek	stav slobodný	meso, rodic a stav	rodisko a bydlisko s cislom domu	náboženstvo	vek	stav slobodný	meno, stav a obchod	rodisko a bydlisko s cislom domu	náboženstvo	vek	stav slobodný	meno	meno	meno
17.	4.	Borodáč Janko	Prešov, 9. 11. 1891	katolícky	30	slobodný	Országhová Júlia	Bratislava, 1. 12. 1899	katolícky	22	slobodná	Štefan Gmitro	Bratislava, 1. 12. 1899	katolícky	30	slobodný	Janko Borodáč	Júlia Országhová	1922

Srovnává se s matrikou ... dňa 4. 11. 1922.

Janko Borodáč medzi ochotníkmi v Sabinove naštudoval aj inscenáciu hry Ferka Urbánka Strída spod hája, 1923

A sepia-toned portrait photograph of a middle-aged man with a mustache, wearing a dark suit and a white pocket square. He is looking slightly to the left of the camera with a neutral expression.

A large group of approximately 50 people, likely students and faculty, are posed on the wide stone steps of a brick building. The group is arranged in several rows, with some individuals standing on the steps and others on the ground in front. They are dressed in early 20th-century attire, including coats, hats, and scarves. The building behind them is constructed of dark brick and features a large, ornate wooden door at the top center. The overall tone of the photograph is formal and historical.

[illegible]

A black and white photograph of a group of about 12 people, including men, women, and children, gathered around a campfire in a wooded area. The fire is burning brightly, and the group is dressed in early 20th-century outdoor attire. Some individuals are holding long sticks or poles.

SLOVENSKÉ NÁRODNÉ DIVADLO

4 × 2 + 1

Veselohra v 4 dejstvách. Napísala Zuzanna Bajcárová.
Režisér J. Borodáč.

O S O B Y:

Eudmia Bartoňová	M. Grayová
Vladimír Bartoň jej strýk, takmer minister	J. Borodáč
Milan Javor, staviateľ	A. Ľurek
Mariska Javorová, jeho sestra	H. Petzová
Ivan Lešanovský, vynálezca	A. Bažar
Miloslav Čulen	B. Hájek
Vdova Elena Malinová	A. Kovariková
Oľga Malinová, jej dcéra	M. Rintová
Martin, sluha } u Bartoňov	J. Kello
Hanka, chyzná }	O. B. Országhová

Dej sa odohráva v kúpeľoch „Studnícky“.
 Druhý dejstvo u Malinov.

A black and white portrait of a man with a mustache, wearing a white tuxedo jacket and a dark bow tie. He is looking upwards and to the right.

A black and white portrait of an elderly man with white hair, a mustache, and thick-rimmed glasses. He is seated in a high-backed chair, wearing a dark pinstriped suit jacket over a white cravat. A white pocket square is visible in his jacket. He is holding a white, fluffy object, possibly a cat, in his lap. The background is a simple, light-colored wall.

Hana Zelinová: *Mária*, 18. 9. 1943 ND Bratislava
réžia Janko Borodáč
Janko Borodáč v doštudovanej postave Starého Lučana

Borodáčove inscenácie svetovej dramatiky

Oscar Wilde: *Salome*, 26. 2. 1926 SND Bratislava
Hana Meličková

Maurice Maeterlinck: *Monna Vanna*, 24. 2. 1927 SND Bratislava
Hana Meličková

Ion Luca Caragiale: *Muž z tmy*, 9. 11. 1929 SND Bratislava
Andrej Bagar, Karel Hradilák, Vítězslav Boček, Olga B. Országhová

Henrik Ibsen: *Hedda Gablerová*, 24. 11. 1929 SND Bratislava
Ján Sýkora, Hanuš Malimánek, Hana Meličková

William Shakespeare: *Hamlet*, 22. 12. 1931 SND Bratislava
Andrej Bagar

Ferdinand Bruckner: *Alžbeta Anglická*, 3. 12. 1931 SND Bratislava
Olga B. Országhová

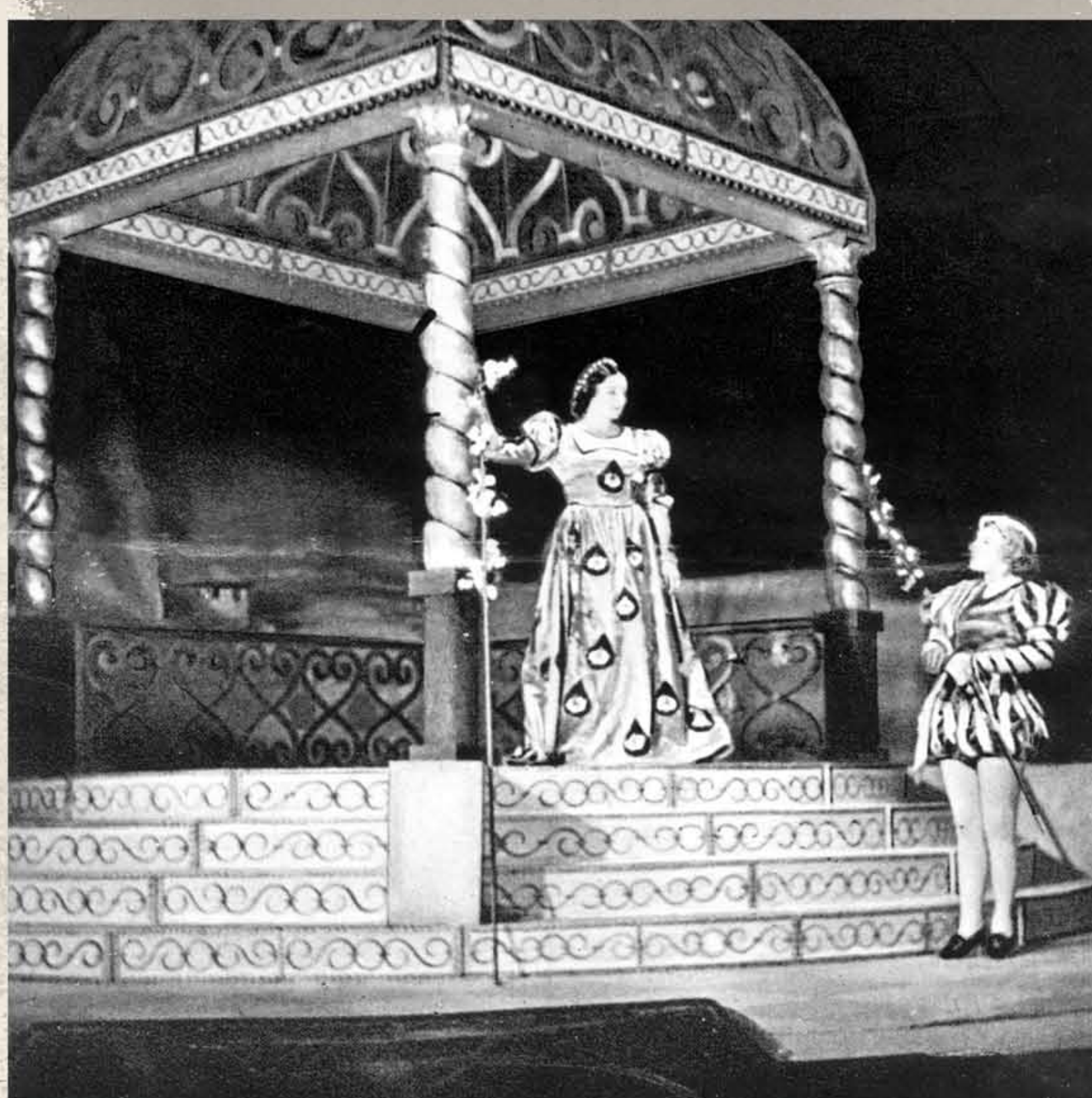
Jack London: *Vlčie duše*, 24. 2. 1932 SND Bratislava
Olga B. Országhová

William Shakespeare: *Macbeth*, 14. 10. 1933 SND Bratislava
Hana Meličková

Ben Johnson – Stefan Zweig: *Volpone*, 19. 2. 1936 SND Bratislava
Rudolf Bachlet, Míla Beran, Jozef Kello, Ján Jamnický, Lea Juričková,
Martin Guttman-Gregor, Ivan Lichard, Ján Sýkora, Hana Meličková

William Shakespeare: *Večer trojkráľový*, 22. 10. 1936 SND Bratislava
Hana Meličková, Olga B. Országhová

George Bernard Shaw: *Caesar a Kleopatra*, 4. 2. 1939 SND Bratislava
Ružena Porubská, Palo Bielik, Andrej Bagar

Edmond Rostand: *Cyrano z Bergeracu*, 16. 5. 1942 ND Bratislava
Andrej Bagar a. h., Mária Bancíková

Friedrich Heibel: *Mária Magdaléna*, 8. 5. 1943 ND Bratislava
Dezider Janda, Olga B. Országhová, Mária Bancíková, Andrej Chmelko, František Greguš,
Rudolf Latečka

Sofokles: *Antigona*, 17. 2. 1940 SND Bratislava
Olga B. Országhová

Sofokles: *Kráľ Oidipus*, 14. 12. 1941 SND Bratislava
Olga B. Országhová v popredí

Borodáčove inscenácie ruskej dramatiky

Nikolaj Vasilievič Gogol: *Ženba*, 8. 10. 1926 SND Bratislava
Olga B. Országhová

Lev Nikolajevič Tolstoj: *Anna Karenina*, 14. 9. 1928 SND Bratislava
Hana Meličková

Alexander Nikolajevič Ostrovskij: *Búrka*, 30. 9. 1932 SND Bratislava
Andrej Bagar, Jozef Kello, Sveto Hurban, Hana Meličková

Scénický návrh od akademického maliara Ľudovíta Fullu

Anton Pavlovič Čechov: *Višňový sad*, 3. 3. 1934 SND Bratislava
Olga B. Országhová

Ján Jamnický, Ján Sýkora, Andrej Bagar

Nikolaj Vasilievič Gogol: *Revizor*, 24. 3. 1936 SND Bratislava
Ján Sýkora

Maxim Gorkij: *Vassa Železnová*, 10. 11. 1937 SND Bratislava
Olga B. Országhová, Mária Baničková

Vedúci šafný dom

J. Steiner

Ryškárska 4

Slovenské národné divadlo

Riaditeľ: Anton Drašar

Vassa Železnova

Hra v 3 dejstvách. Napísal M. Gorkij. Preložil Mikuláš Gacék.

Režia Janko Borodáč. Scéna podľa návrhu V. Hoffmanna.

Spevy nastudovala V. Veselova. Tance L. B. Relský.

Vassa Borisovna Železnova Olga Országhová

Sergej Petrovič Železnov Ján Sýkora

Prochor Borisovič Chrapov, Vassin brat . . . Andrej Bagar

Natilia Vlna Brezňová

Ludmila Vassine dcéry Mária Schwinglerová

Raisa, nevesta Hana Meličková

Anna Onosienková Lea Juríková

Meľnikov, člen okresného súdu Rudolf Bačlet

Eugen, jeho syn, kadet Jozef Kováč

Gurij Krotkij, správca paroplavby Ján Jamnický

Liza, slúžka Mária Baničková

Polja, chýžná Božena Muchová

Piatorkin Mla Beran

Odohráva sa v prístavnom meste pri Volge — pred svetovou vojnou.

10. 11. 1937

BOHUSLAV BROUK

Bratislava, Námestie Republiky číslo 34

Navštívte najväčší obchodný dom na Slovensku

Klavirny dom Werner

BRATISLAVA, Hviezdoslavovo nám. 32

Telefon číslo 104

ALPA

francúzsky

ať 1937

Borodáčove stretnutie s ruským divadlom

Medzinárodný divadelný festival 29. augusta – 12. septembra 1934 v Moskve

MOSKAUER THEATER

29. aug. – 12. sep.

1934.

DRAMEN-OPERN-UND-BALLETTEXTE

Programm der Fahrten und Besichtigungen

1. September: Stadtrundfahrt, Tretyakov-Galerie

2. September: Volkskommissariat für Bildungswesen (Vortrag) Kreml

3. September: Staatliches Theatrumuseum Bachruschin, Industrietheatrische-Besichtigung

4. September: Revolutionsgeschichtliches Museum

5. September: Bühnenschule (mit Schüler-Aufführungen) Ausflug zu den Schlössern und den Parks der Umgebung in Ostankino und Archaugelskaja

6. September: Zentraler Park für Kultur und Erholung

7. September: Arbeiterhäuser in Bolchevo und Ljubezky

8. September: Kindererziehungsanstalten, Arbeitshaus für Frauen

9. September: Zentrale der Arbeiterkünstler (Vortrag)

Die obigen Fahrten und Besichtigungen während der Bühnen-Festspiele sind für ausländische Festspielbesucher in den Pausen freizugeben.

Am 7. September veranstaltet der „Klub der Bühnenarbeiter“ unter Beteiligung der Vertreter aller Moskauer Bühnen, Regisseure, Darsteller, Theaterkritiker, und Bühnenkünstler einen Teatrbod zu Ehren der ausländischen Festspielbesucher. Den ausländischen Gästen wird außerdem in jedem Theater zu persönlichen Ausreden mit den Bühnenleitern, künstlerischen Mitarbeitern und Darstellern Gelegenheit geboten.

Die Anmeldung erfolgt

durch Ausfüllen dreier Fragebogen, die auf Verlangen von der Anmeldestelle an den Interessenten kostenlos gesandt werden. Gleichzeitig mit den ausgefüllten Fragebogen sind vier Paßfotos einzusenden und eine Anzahlung von 4 Kč. 500,- zu überweisen. Die Anmeldung gilt als perfekt, sobald Fragebogen, Fotos und Anzahlung im Besitz der Anmeldestelle sind. – Rückzahlung nach erfolgter Einreisegenehmigung. Bei Rücktritt des Touristen verfallen 25 Prozent der Anzahlung.

Die Einreise in die U.M.S.S.R. kann von den zuständigen Behörden ohne

MOSKAUER THEATER-FESTSPIELE

Spomienka Janka Borodáča na nezabudnuteľné stretnutie s Konstantinom Sergejevičom Stanislavským uverejnená v roku 1952 v programovom bulletinе kočického divadla

nedalo: tam vidieť a počuť rozdiel medzi tzv. „novým štýlom“ a realizmom. Videli sme všetky vtedy súdajšie formy: Stanislavského, Majakovského, Tajrovu a Vachtangovu. Boli také, aké sme si ich podľa živší, čistejší a presvedčivejší a formalizmus ešte mechanickéji, mŕtvejši, kritika, filozofia a estetika, formu odsudzuje a zadržuje, konali a praxstevníkov zo zahraničia, — no, sa realizmus nás bolo málo. Ale verili sme, najmä keď sme sa i presvedčili.

Neviedel som sa uspokojiť s predpokladom, aby som odcestoval z Moskvy a nevidel Stanislavského. Povedali nám, že chorľavie, že lekári predpísali pokoj a sotva sa plán podari. Až jedného dňa z parterového keron na tvári. Je to K. S. Stanislavskij. V prestávke stáli sme sa žiadali nás, aby sme ho nevyrušovali, že do divadla prišiel z deti rily a na chodbu vstúpil otec a učiteľ toľkých vzácných a hodnotných a nás a zdvihla sa jemná, chudá a čistá ruka. Privítal nás. Prvý som to za nejaký sentimentalizmus. Bola to tvár a ruka, po ktorej som túžil v mojom novom povolání od počiatku a vedie ma i teraz; pre ktorú a neľudsky ponížili; bola to hlava a duša, ktorí som v škole, na javisku učil a ktorým som pomáhal, neprestali veriť; len niekoľko, ktorí okrem umeenia viacerí hľadali čosi iné, alebo s hereckým a režiséckym umením ťažko si dali rady, neverili v čistotu umeleckej pravdy a probovali všeličím, už aj známym, kľamam.

viť som ho za všetkých. Nebolo dlhých rečí, skromne ne odpovedali na jeho jednoduché otázky. Nie, o scenickej tatické. Ale odpoveď na svoje otázky nebral len formálne, enul, a to už po odpovedi druhých, že Chudožestvenný tislava, a s krásnou ozvenou obecenstva. A že sa tam

List šéfredisérovi Jankovi Borodáčovi z moskovského Kultsvjazu, v ktorom mu oznamujú zaslanie uvedených publikácií, 2. júna 1938

Союзное Общество Культурной Связи с Заграницей

Москва 56, Б. Грузинская, 17. Тел. Д 2-23-41, Д 2-23-62

Адрес для телеграмм: Москва, КУЛЬТСВЯЗЬ

Москва 1938 г.

Г. Янко Бородáč,

Председатель Словацкого Народного Театра в Братиславе

Československo

Уважаемый г-н Бородáč,

Подтверждая получение Вашего письма от 5 мая с.г. и сообщая, что мы постараемся исполнить Вашу просьбу и выдать книгу "Летние театральные постановки А.С. Пушкина", сообщаем, что в настоящее время она находится в продаже.

Одновременно сообщаем Вам в известность, что мы имеем Вам следующие книги:

1. Дарьян, Самодеятельный театр.

2. Театр в Америке.

3. Театр в Англии.

4. Театр в Германии.

5. Театр в Италии.

6. Театр в Японии.

7. Театр в Китае.

8. Театр в Индии.

9. Театр в Австралии.

10. Театр в Африке.

11. Театр в Америке.

12. Театр в Англии.

13. Театр в Германии.

14. Театр в Италии.

15. Театр в Японии.

16. Театр в Китае.

17. Театр в Индии.

18. Театр в Австралии.

19. Театр в Африке.

20. Театр в Америке.

21. Театр в Англии.

22. Театр в Германии.

23. Театр в Италии.

24. Театр в Японии.

25. Театр в Китае.

26. Театр в Индии.

27. Театр в Австралии.

28. Театр в Африке.

29. Театр в Америке.

30. Театр в Англии.

31. Театр в Германии.

32. Театр в Италии.

33. Театр в Японии.

34. Театр в Китае.

35. Театр в Индии.

36. Театр в Австралии.

37. Театр в Африке.

38. Театр в Америке.

39. Театр в Англии.

40. Театр в Германии.

41. Театр в Италии.

42. Театр в Японии.

43. Театр в Китае.

44. Театр в Индии.

45. Театр в Австралии.

46. Театр в Африке.

47. Театр в Америке.

48. Театр в Англии.

49. Театр в Германии.

50. Театр в Италии.

51. Театр в Японии.

52. Театр в Китае.

53. Театр в Индии.

54. Театр в Австралии.

55. Театр в Африке.

56. Театр в Америке.

57. Театр в Англии.

58. Театр в Германии.

59. Театр в Италии.

60. Театр в Японии.

61. Театр в Китае.

62. Театр в Индии.

63. Театр в Австралии.

64. Театр в Африке.

65. Театр в Америке.

66. Театр в Англии.

67. Театр в Германии.

68. Театр в Италии.

69. Театр в Японии.

70. Театр в Китае.

71. Театр в Индии.

72. Театр в Австралии.

73. Театр в Африке.

74. Театр в Америке.

75. Театр в Англии.

76. Театр в Германии.

77. Театр в Италии.

78. Театр в Японии.

79. Театр в Китае.

80. Театр в Индии.

81. Театр в Австралии.

82. Театр в Африке.

83. Театр в Америке.

84. Театр в Англии.

85. Театр в Германии.

86. Театр в Италии.

87. Театр в Японии.

88. Театр в Китае.

89. Театр в Индии.

90. Театр в Австралии.

91. Театр в Африке.

92. Театр в Америке.

93. Театр в Англии.

94. Театр в Германии.

95. Театр в Италии.

96. Театр в Японии.

97. Театр в Китае.

98. Театр в Индии.

99. Театр в Австралии.

100. Театр в Африке.

Janko Borodáč s členmi Moskovského umeleckého akademického divadla (MCHAT), ktorí hostovali v Bratislave v roku 1956

Borodáčove úpravy v inscenáciách slovenskej klasiky

Ján Palárik: Dobrodružstvo pri obžinkoch, 23. 4. 1936 SND Bratislava
Olga B. Országhová

Ján Palárik: Dobrodružstvo pri obžinkoch, 23. 4. 1936 SND Bratislava
Hana Meličková

Jozef Gregor Tajovský: Statky-zmätky, obnovená premiéra 28. 10. 1936 SND Bratislava
Hana Meličková, Mária Sýkorová, Olga B. Országhová, Andrej Bagar, Jozef Kello

Pavol Országh Hviezdoslav: Herodes a Herodias, 25. 9. 1937 SND Bratislava
Mária Bancíková, Andrej Bagar, Hana Meličková

Ferko Urbánek: Pytlíková žena, 3. 10. 1934 SND Bratislava
Olga B. Országhová, Andrej Bagar, Štefan Figura

Jozef Gregor Tajovský: Ženský zákon, obnovená premiéra 25. 10. 1934 SND Bratislava
Mária Sýkorová, Olga B. Országhová, Jozef Kello, Andrej Bagar, Lea Juričková

Borodáčove inscenácie slovenskej dramatiky

Jozef Gregor Tajovský: Statky-zmätky, 30. 10. 1928 SND Bratislava
Hana Meličková, Helena Svobodová, Andrej Bagar, Olga B. Országhová, Anna Kovaříková, Jozef Kello, Josef Bezdiček

Jozef Gregor Tajovský: Ženský zákon, 30. 10. 1929 SND Bratislava
Olga B. Országhová s Jozefom Kellom

Oskar Dušek
Bratislava
Nám. Republiky 12
Telefon číslo 470
Založené r. 1894

Obchod koloniál-
nym tovarom a
strákovinami. •
Denné pražené
káva, čerstvo mie-
tý mak a orechy

ARNOLD FLOGL

popredný člen opery
Slovenského
národného divadla
a profesor
mestskej hudobnej
školy

**vyučuje
spevu**

pripravuje žiakov
na opernú dráhu
Prihlášky u taj.
F. Devinského
v divadle, tel. 26-49

Parný a liečebný
kúpeľ
Bratislava
Fochova ulica č. 10

Najmodernejšie
zariadené kúpele
a plavárň •
Všetky druhy
vodoliečby

Prvá bratislavská továrň na chemické čistenie a farbenie prádla a šatstva

JÁN KINZEL
BRATISLAVA

Továrň: Chalupkova ul. 3. Telefon 515
Hlavný obchod: Ventúrska 14. Telefon 367

Filiálky: Rybárska brána č. 9. Štefánikova ulica č. 25a a Krúpa ulica č. 71
Zastupitelia: E. Kráľovec, Kolárovo nám. č. 20. J. Brankovics, Dunajská ul. č. 64

I. STEINER Špeciálny dom
pre jemnú pánsku odev
Bratislava, Rybárska 4

Blúznivci
Hra v 6 obrazoch. Napsal J. Gregor-Tajovský.
Režia — podľa pokynov autora: J. Borodáč.
Scénická stavba: J. Ladvenica.

Jozef Messerschmidt, notár	Andrej Bagar
Jozef Podholský, farár	Jan Sýkora
Igor Bielik, organista-učiteľ	Jozef Kello
Ján Špásal, kupec	Bohuslav Adamovič
Andrej Murgas, roľník	Ivo Lichard
Mávo, poštmajster	Hana Malinánková
Dily, učiteľ	Štefan Figura
Bohuslav, konzumnár	Alfred Czopek
Kohút, podnikár	Stefan Holčík
Zliebok, stolár	Dezider Janda
Bohuslav, rybníkár	Palo Dubravský
Majster, roľník	Rudolf Sedláček
Mydlár, roľník	Ivan Finko
Bukovec, kováč	František Šima
Bachlo, krmár	Eduard Čepický
Babák, robotník	František Zlámal
Obecný bubeník	Jindřich Fiser
Kostolník	Zdenko Hruza
Lemajster	Jan Jamnický
Sedo, rubáč	Jindřich Toman
Benko, horár	Martin Guttmann
Beňo, roľník	František Šušlik
Furman	Adolf Šimon
Kuna, fabrický robotník	Jozef Plachý
Kalický, fabrický robotník	Jozef Mareček
Stanček, fabrický robotník	Jozef Kováčik

Br. Frostig
Bratislava

Továrň
Františkánske nám. č. 1
Telefon číslo 57

Obchod
Michalská ulica číslo 6
Telefon číslo 16-40

Radio Elektro
PHILIPS
E. LENGSFELD

Bratislava
Mariánska ulica 8b
Tel. 1082

Vzorná obsluha
Výhodné platebné
podmienky

A. Rolný
Štefánikova cesta 1

Antracit
Uhlie
Koks
Drevo
Kuchynské náradie

August Förster
Petrof

Mierna
platebné
podmienky!

BRATISLAVA
PALACKÉHO SÁD 32
TELEFON 104

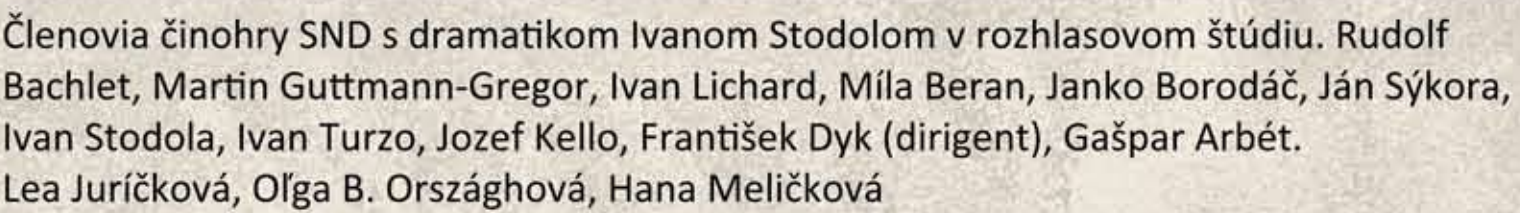
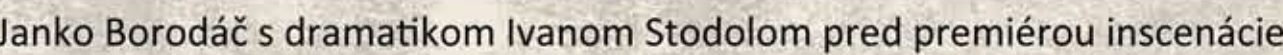
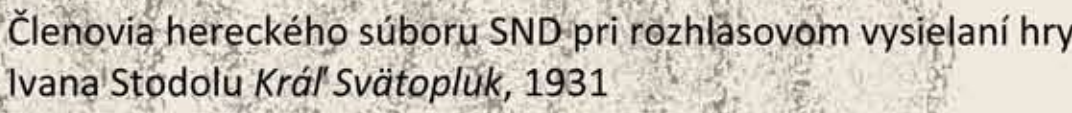
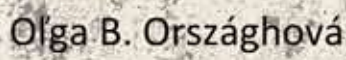
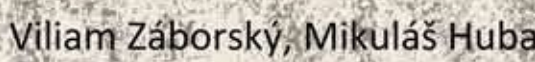
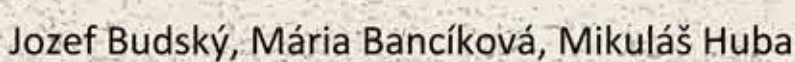
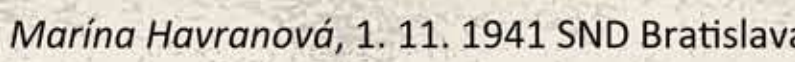
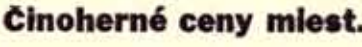
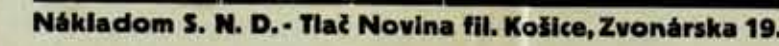
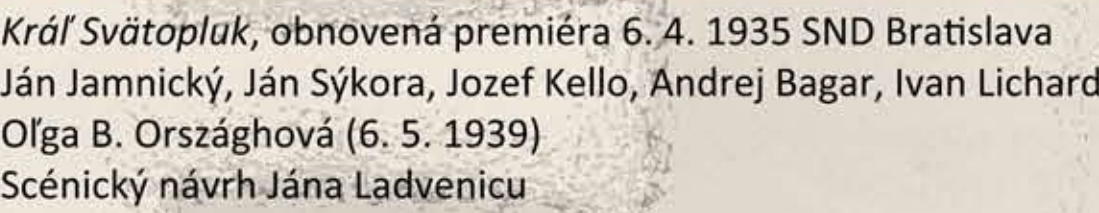
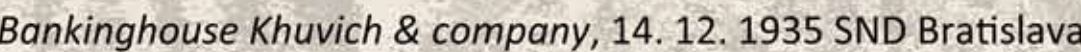
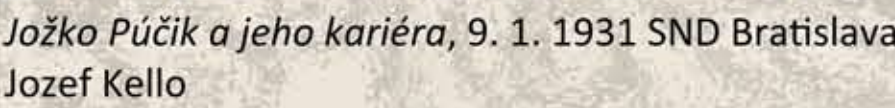
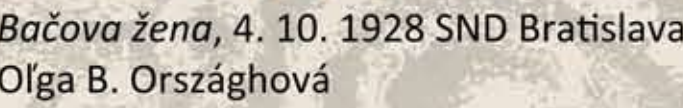
Werner
Piano

Scénický návrh Ľudovíta Hradského

Ján Greža: Barbora, 5. 12. 1936 SND Bratislava
Andrej Bagar

A large black and white group photograph of approximately 25 people, including men, women, and children, posed outdoors in front of a dense garden with various plants and trees. The group is arranged in two rows, with some individuals standing and others seated or kneeling in the front. The attire is formal, typical of the early 20th century.

[illegible]

A black and white photograph of a man and a woman standing outside a building. The woman, on the left, is wearing a light-colored, knee-length coat and a matching hat. She is holding a dark bag in her right hand and a closed umbrella in her left. The man, on the right, is wearing a dark, long coat and a fedora-style hat. He is holding a dark briefcase or bag in his right hand. They are standing on a dirt or gravel path in front of a light-colored building. The building has a dark doorway behind them and a window with bars to the left. The overall tone is somber due to the monochrome palette.

A black and white photograph of a group of seven people, likely a family, posed in a room. On the left, a man in a dark hat and vest stands next to a woman in a white blouse and dark skirt. Three women are seated at a table covered with a patterned cloth. Two more women stand behind the table. The background features a window with a lace curtain and a wall decorated with several small, round, framed pictures or plates.

A black and white group photograph of the 1936-1937 Phi Kappa Psi Chapter Officers and Executive Board. The group consists of 20 individuals, 19 men and 1 woman, posed in two rows. The front row is seated, and the back row is standing. They are all dressed in formal attire, including suits and ties. A floor lamp is visible on the right side of the image.

A black and white photograph of a group of approximately 15 people, including men, women, and children, posing on the stone steps of a large, ancient stone structure, likely a temple or monument. The group is dressed in formal attire typical of the mid-20th century. The structure behind them is made of large, rectangular stone blocks and has a flat top. The foreground is paved with cobblestones.

Členovia filmového štábu s režisérom Janom Svitákom a slovenskými hercami na Mohyle pri Brezovej pod Bradlom v roku 1935 počas nakrúcania československého filmu *Milan Rastislav Štefánik*

Borodáčove inscenácie súčasnej slovenskej dramatiky

Ján Debnár (Janko Borodáč): *Chlapci na stráži*, 29. 10. 1938 SND Bratislava
Mikuláš Huba, Janko Borodáč (Martin Stančík), Jozef Kello

Hana Zelinová: *Mária*, 18. 9. 1943 ND Bratislava
Olga B. Országhová

Július Barč-Ivan: *Matka*, 15. 1. 1944 ND Bratislava
Július Pántik, Mikuláš Huba, Olga B. Országhová

Borodáčove úpravy slovenskej klasiky

Ján Chalupka: *Kocúrko*, 16. 11. 1940 SND Bratislava
Mila Beran, Paľo Dúbravský, Dezider Janda, Karol L. Zachar, Jozef Kello, Ján Sýkora, Mikuláš Huba

Ján Palárik: *Drotár*, 8. 3. 1942 ND Bratislava
Marta Černická, Olga Sýkorová, Ján Sýkora, Mikuláš Huba, Jozef Kováč, Paľo Dúbravský

Ján Palárik: *Drotár*, 8. 3. 1942 ND Bratislava
Marta Černická, Ján Sýkora, Olga Sýkorová

Jonáš Záborský: *Najdúch*, 17. 4. 1940 SND Bratislava
Karel Rint, Martin Gregor, Milada Želenská-Frydová

Jozef Gregor-Tajovský: *Ženský zákon*, 31. 5. 1941 SND Bratislava
Lea Juríková, Paľo Bielik

Ferko Urbánek: *Škriatok*, 5. 9. 1942 ND Bratislava

SLOV. NÁR. DIVADLO, BRATISLAVA
Telefon č. 26-49
Slávnosť
Ministerstvo vnútra
v Bratislave.

Riaditeľstvo Slovenského národného divadla v Bratislave úctivo žiada o udelenie výnimky pre pojem Žida Martina Gutmana, člena slovenskej činohry. Narodil sa 14. novembra 1906 v Trnave. Menovaný vstúpil do evanjelickej cirkve augsburského vyznania dňa 4. septembra 1939 a je členom našej činohry od roku 1933. Absolvoval Dramatickú akadémiu v Bratislave. Je nemajetný a žije so svojou matkou Helenou Gutmanovou, ktorú vydrážuje. Jeho odchodom bol by ohrozený normálny chod divadla, nakoľko hráva v našej činohre vedúce úlohy a ako taký je nepostradateľný.

Dúfame, že slávne ministerstvo našej žiadosti láskavo vyhovie.

Znamenáme sa

s prejavom úcty :

vládny komisár S.N.D.

Dr. Dušan Úradníček, šéf činohry SND

Janko Borodáč, dramaturg činohry SND

Ferdinand Hoffmann, žiadajú výnimku pre Martina Gregora spod rasového zákona, 28. decembra 1939 Bratislava

019

100

Vyplatíte mu ich ?
S najvyššou ochotou / Pop-
tuje si slávu /
Jahob : / Najak sa /
Komisár : / Porádky, aby sa mohlo a vama urobiť.
Pán komisár, škrájam vám sa vášnu
a ochotu. Všetkým komunistám sa srdce
vynohodím. / Počúvať ma /: Ván tón.
/ Brodzkovi : / škrájam, že na vaši svač-
bje nevinám na správnu svadbu.
Jahob Pinklstein, vy idete sa mnú !
v mne zákona dno vás sa vaše podľuby -
byť a strava. o páne Boha I.
/ Otvárajte dvere. /

Opera.

List zo šepkárkej knihy inscenácie hry Jána Palárika
Drotár, 1942

Otváracie predstavenie Slovenského divadla v Prešove, 1944

JANKO BORODÁČ
Bratislava, 15. marca 1945.

K.č. 15.367/45-V.3.
P.T.

Prezídium Ministerstva školstva
a národnej osvety
v Bratislave
Došlo dňa 15. MAR 1945
Číslo 15.409 príloh 8.

Za láskavú pozornosť a odmenu, ktorých sa mi dostalo pridelením štátnej ceny v oblasti divadelného umenia, vyslovujem pánu ministrovi srdečné poďakovanie. Prosím, aby ste mu toto moje poďakovanie odovzdali.

Vedomý som si, že i keď za ťažkých a nepriaznivých podmienok, - urobili sme kus pozitívnej práce od základov po rok 1939. Pracujeme ďalej a v duchu národného umenia pracovať budeme i v budúcnosti, keďže je potrebným a vzácny príznakom umeleckej čistoty.

Na stráž !

Ref. M.
14. III. 45
Janko Borodáč

Ďakovný list Janka Borodáča Prezidiu Ministerstva školstva a národnej osvety za pridelenie štátnej ceny, marec 1945

List SND Ministerstvu vnútra v Bratislave. Vládny komisár Dr. Dušan Úradníček, šéf činohry SND Janko Borodáč a dramaturg činohry SND Ferdinand Hoffmann žiadajú výnimku pre Martina Gregora spod rasového zákona, 28. decembra 1939 Bratislava

Budova Národného divadla v Košiciach

Manželia Borodáčovi v pracovni počas svojho pôsobenia v Košiciach

Jozef Gregor Tajovský: *Ženský zákon*, 20. 9. 1945
Božena Muchová, Oľga B. Országhová

William Shakespeare: *Mnoho kriku pre nič*, 28. 9. 1946
Dezider Janda, Ján Bzdúch, Gizela Chmelková, Andrej Chmelko, Peter Macko

Ivan Stodola: *Kde bolo, tam bolo*, 3. 5. 1947
František Dadej, Jozef Hodorovský, Lujza Grossová

Autor hry *Posledná prekážka* Štefan Králik s hercami Národného divadla Košice, 1948
Janko Borodáč, Oľga B. Országhová, Naďa Michalcová, Štefan Králik, Andrej Chmelko

Hudobný skladateľ Eugen Suchoň s tvorcami inscenácie upravenej opery *Krútiava*, ktorá mala premiéru 22. 2. 1953

Pavol Országh Hviezdoslav: *Herodes a Herodias*, 26. 3. 1949

Jozef Gregor Tajovský: *Statky-zmätky*, 21. 10. 1950
Božena Muchová, Jozef Hodorovský, Eduard Bindas, Janko Borodáč, Elena Volková

Alois Jirásek: *Otec*, 8. 5. 1951
Oľga B. Országhová, Janko Borodáč v doštudovanej postave Kopeckého

Anton Pavlovič Čechov: *Tri sestry*, 25. 1. 1952
Oľga B. Országhová, Elena Volková, Valéria Driečna

Slávnostné predstavenie inscenácie hry Jonáša Záborského *Najdúch* v predvečer jubilea Janka Borodáča (17. 6. 1952)

Utorok 17. Jún 1930-22	Slávnostné predstavenie z príležitosti 60. narodenín laureáta štátnej ceny Janka Borodáča, riaditeľa ND Najdúch Hra v piatich dejstvách. Dramatická opera v režii Janka Borodáča, herci št. sady. Autorské vedenie A. Papáň. Scenár J. Biedlíka a L. Orlíkovi. H. Muchová, V. Driečna, L. Grunová, H. Váňová, O. Borodáčová, herečky H. Országhová, B. Bolová, Dr. R. Michalová, H. Kármán, L. Chmelková, P. Dadej, L. Konečná, M. Farkaš, J. Vojtek, J. Hodorovský, A. Papáň, P. Štefánik, J. Biedlík, P. Konec, V. Pivnáková, herečky H. Országhová, K. Černá, T. Biedlík, P. Macko, A. Grun, M. Kráľ, P. Grun, E. Biedlík, Z. László. Príloha k časopisu <i>Veľký slovník</i>
--	---

Budova Hudobnej a dramatickej akadémie pre Slovensko v Bratislave

Prví poslucháči 2. ročníka Hudobnej a dramatickej akadémie s pedagógom Jankom Borodáčom, 1925
Karol Vragassy, Marta Michaeliová, Novák, Lea Juríčková, Ján Nerád.
Ružena Porubská, Janko Borodáč, Margita Vozáryová

ZÁSADY JAVIŠTNEJ REČI.
(Výťah z prednášok na Dram. akadémii.)

Keď hercoví naozaj ide o to, aby jeho javištná práca bola tvorbou a nie robotou, musí sa predovšetkým naučiť čístať, že pri jej odznení má obecenstvo dojem, akoby plynula z úst osoby neobyčajnou pohotovosťou obdarené, ako by bola vyvolaná popudom reči partnera, akoby sa jej vôbec nebol učil.

Je pravda, že posledného dojmu zažijeme dosť často, lenže v tom prípade nezažijeme prv uvedených. I najväčšiu nešťastnosť a neobratnosť interpretácie herce-umeleca a najväčšou pohotovosťou. Postava autorom kreslená je v základných rysoch neobratná, ale herec, ako tvorca tejto postavy, musí byť vo svojej práci obratný. A keďže sa textu skutočne nenaucil, nezbyva mu nič iného, než

63

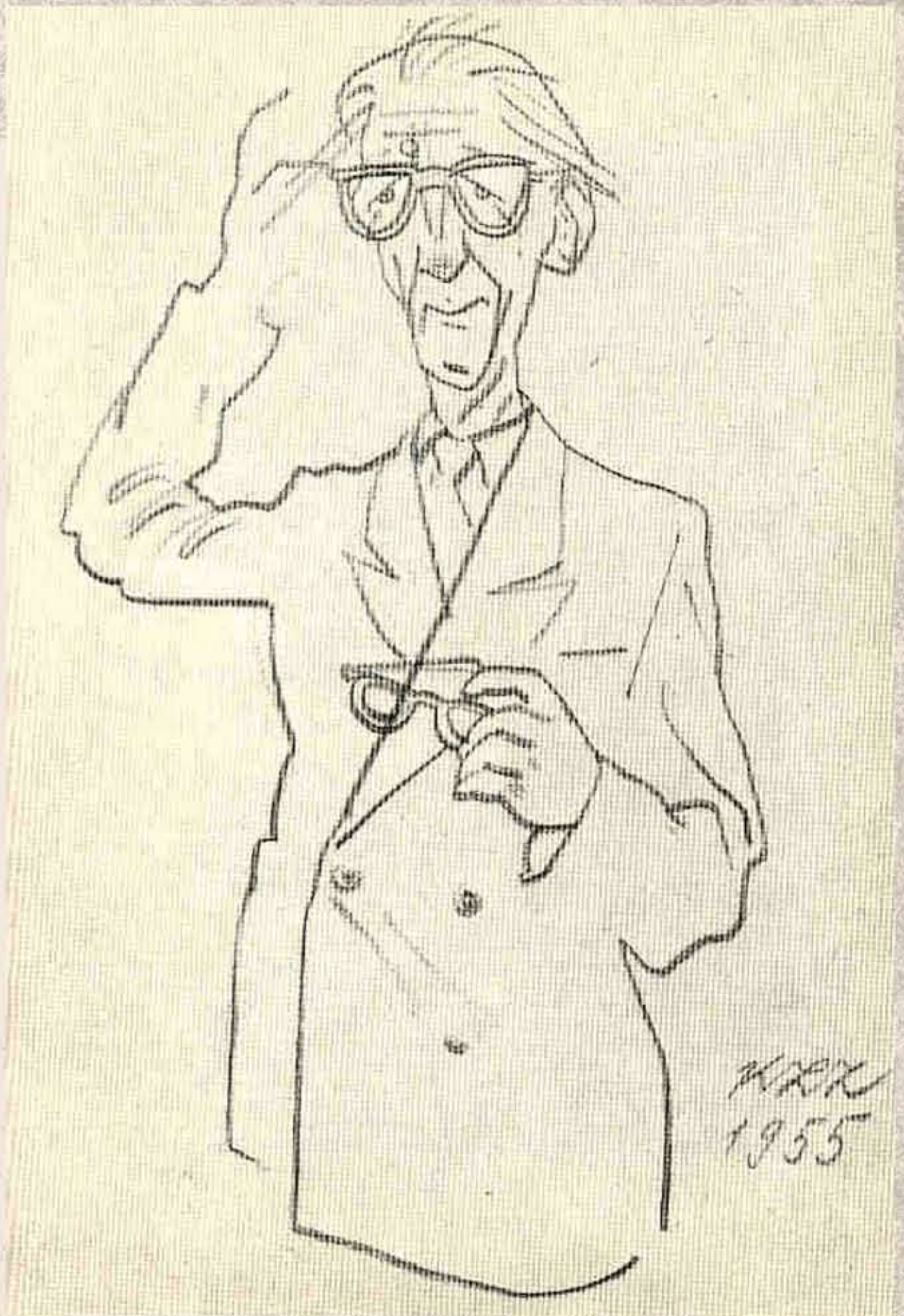
Janko Borodáč uverejňoval svoje prednášky v časopise Naše divadlo
Naše divadlo, 3, č. 6 (20. 6. 1930), s. 63 – 65

Tablo absolventov v školskom roku 1928/1929

Tablo absolventov v školskom roku 1940/1941

Karikatúra Janka Borodáča od Karola L. Zachara, 1955

Budova Reduty, v ktorej sídlilo Divadelné štúdio VŠMU Bratislava

Divadelná sála Reduty

Janko Borodáč pedagóg

Henrik Ibsen: *Nora*, 18. 10. 1953

Slávnostný prejav Janka Borodáča pri príležitosti promócií v školskom roku 1957/1958
Andrej Bagar, Tibor Gašparek

Prvý dekan Divadelnej fakulty VŠMU v Bratislave a pedagóg Janko Borodáč v kruhu spolupracovníkov Viliama Záborského, Rudolfa Mrliana, Tibora Gašpareka, Zoltána Rampáka pri príležitosti osláv sedemdesiatych narodenín, 1962

Janko Borodáč uprostred svojich poslucháčov z Divadelnej fakulty VŠMU pri skúske inscenácie jednoaktoviek Jozefa Gregora Tajovského *Matka, Hriech*, 27. 10. 1962
Elena Galanová (chrbtom), Božidara Turzonovová, Ján Mistrík, Janko Borodáč, Jaroslav Ďuriček, Jela Bučková, Viola Thirringová, Dušan Lenci, Dušan Skokan, Sándor Beke, Emília Vášáryová, Ján Valentík, Viera Pavlíková, Gejza Galán (chrbtom)

Pavol Országh Hviezdoslav: *Herodes a Herodias*, 28. 5. 1955 ND Bratislava

Mária Kráľovičová, Andrej Bagar

Maxim Gorkij: *Na dne*, 13. 6. 1959 SND Bratislava
Olga B. Országhová, František Zvarík, Terézia Hurbanová, Branislav Koreň

Zo slávnostného predstavenia inscenácie pri príležitosti šesťdesiatin Andreja Bagara, 1960

Počas skúšky inscenácie hry Gogolovho *Revizora* v činohre SND 1962
Janko Borodáč, Terézia Hurbanová, Viera Topinková

Martin Gregor, Anton Mrvečka, Janko Borodáč

Milí priatelia,
dňa 14. XII. bol som na povinnej prehliadke
v Štátnom sanatóriu u dr. Scholtza. Prípadom
som mu, že by som mal ísť v marci do Zvolena
režimovať Tajovského. Nechcel mi veriť a povedal
svoje: Naprostá nemožnosť vo Vašom veku a
s Vaším zdravím!
Škoda, lebo hoci som sa obával, predsa som
len veril, že si toho Tajovského ešte urobím...
Lekár má však pravdu, a som pod stálym do-
zorom. Nuž, čo robíš, padá Váš statočný a môj
romantický plán.
Srdečný pozdrav od Janka Borodáča.

Jeden z posledných listov Janka Borodáča adresovaný
dramaturgovi Júliusovi Trégerovi, 1964

Udelenie Radu práce Jankovi Borodáčovi z rúk ministra školstva a kultúry
Československej socialistickej republiky Dr. Františka Kahuda, 1960

Manželia Janko a Olga Borodáčovi

Janko vyrastal v jednej z najchudobnejších častí Prešova v Blihoch na pravom brehu rieky Torysy. Národnosťou bol Rusín a študoval na gréckokatolíckych školách s vyučovacím jazykom maďarským. V Prešove absolvoval aj štúdium na učiteľskom ústave – preparandiu. Na popud profesora Alberta Pražáka sa rozhodol pre divadelnú dráhu a odišiel študovať herectvo na pražské konzervatórium. Sám sa ochotne hlásil do služieb novovzniknutého Slovenského národného divadla. Ako poslucháč pražského konzervatória napísal list Vavrovi Šrobárovi, ministrovi s plnou mocou pre správu Slovenska, kde vyjadril ochotu húževnato pracovať na budovaní slovenského profesionálneho divadla. Po dvojročnom štúdiu na pražskom konzervatóriu nastúpil do Vidieckej činohernej spoločnosti SND, tzv. Maršky spolu so svojou budúcou manželkou Oľgou Országhovou. Tu sa zrodili jeho prvé predstavy o slovenskom profesionálnom divadle.

Najzásadnejšie bol inšpirovaný stretnutiami s ruskou dramatikou počas ruského zajatia v Jaransku, dovtedy ním nepoznanou, a s ruským divadlom – s Kačalovovou skupinou MCHAT-u, ktorá hostovala na jar v roku 1921 v Prahe a v októbri 1921 v Bratislave.

Po rozpustení Maršky odišiel na učiteľskú štáciu do Sabinova spolu s manželkou Oľgou, kde rozprúdili intenzívnu spoluprácu s ochotníkmi.

V roku 1924 riaditeľ SND Oskar Nedbal pozval manželov Borodáčovcov do hereckého súboru, pretože videl v schopnostiach a tvorivom potenciáli Janka Borodáča možnosť intenzívnejšieho rozvoja slovenskej časti činoherného repertoáru. Dominantou jeho činnosti sa stala réžia, ktorá prevýšila herectvo. Janko Borodáč režíroval výlučne inscenácie hrané po slovensky. Programové posilňovanie slovenskej časti činohry bolo priamo zviazané s prvou etapou Borodáčovej profesionálnej činnosti. Začínajúci režisér sa zmocňoval jej princípov „na pochode“ a učil sa na vlastných chybách. Kriticky sa vnímalo jeho začiatočníctvo, ale aj niektoré umelecké nedostatky – opisnosť, nerytmickosť a nedynamickosť, nevýraznosť a celkovo chabá javisková pôsobivosť jeho inscenácií. Viaceré tituly zo svetovej dramatiky, ktoré režíroval, boli nad jeho vtedajšie možnosti. Borodáčova programová kryštalizácia s presvedčivejšími výsledkami sa objavila na prelome 20. a 30. rokov minulého storočia. Inscenácie Tajovského *Statkov-zmätkov* (1928), *Ženského zákona* (1929) a šťastné tvorivé stretnutia s dramatikom Ivanom Stodolom – *Bačova žena* (1929), *Jožko Púčík a jeho kariéra* (1931), *Kráľ Svätopluk* (1931) už vyvolávali pozitívny ohlas i rešpekt k jeho režijnej práci.

K rozvoju slovenského profesionálneho divadla pristupoval uvažlivo. Perspektíva jeho rozvoja bola nemysliteľná bez prívlu mladých hereckých individualít, odborne pripravených. Borodáč inicioval štúdium herectva a vznik dramatického odboru na vtedajšej bratislavskej Hudobnej škole pre Slovensko. Prvými a hlavnými pedagógmi hereckého odboru sa na tejto škole stali manželia Borodáčovci.

Riaditeľ divadla Antonín Drašar rozdelil činohru SND od sezóny 1932/1933 na dva samostatné súbory – na českú činohru (umelecký šéf Viktor Šulc) a na súbor slovenskej činohry, umeleckým šéfom sa stal Janko Borodáč. Drašarovo odvážne rozhodnutie malo zásadný význam pre rozvoj slovenskej činohry. Urýchlila sa jej profesionalizácia, pozitívne rástla všestranná tvorivosť a podporila aj personálnu konsolidáciu súboru. Janko Borodáč presadzoval predovšetkým hlboké zakotvenie v divadelnom realizme. Jeho presvedčenie umocnila návšteva Sovietskeho zväzu v roku 1934, kde sa osobne stretol s Konstantinom Sergejevičom Stanislavským a vnútorne sa utvrdil v umeleckých pozíciách realistického divadelného jazyka. Slovenská činohra nemala dramaturga, repertoár bol dielom Janka Borodáča. Ustrednou tendenciou v ňom bola slovenská klasika, súčasná slovenská dramatika – najmä diela Ivana Stodolu a Júliusa Barča-Ivana a hry slovanskej, prevažne ruskej proveniencie. Za záujmom o ruskú drámu stálo Borodáčovo rusofilstvo. Náročné ruské hry od Čechova a Gorkého boli tvrdou skúškou umeleckej pripravenosti. Ukázalo sa, že inscenátori pod Borodáčovým režijným vedením nezvládali nuansovanú psychológiu a jemné pradio Čechovovho *Višňového sadu* (1934), neprenikli ani do robustnej psychológie Gorkého hier *Na dne* (1932) a *Vassy Železnovovej* (1937). Tvorivo a umelecky najpresvedčivejšie javiskové diela vzišli z Borodáčových naštudovaní slovenskej klasiky – Palárikovho *Dobrodružstva pri obžinkoch* (1933, 1936) a Tajovského *Ženského zákona* (obnovená premiéra 1934). Aj na zájazde v Prahe dosiahli pozitívny kritický ohlas, ktorý najväčšmi hodnotil vnútorne naplnené, výrazovo plastické herecké výkony a vynikajúcu javiskovú reč.

Janko Borodáč mal nepochybne najväčšie zakladateľské zásluhy na rozvoji slovenského činoherného umenia. S nadšením vítal udalosť po vyhlásení autonómie v októbri 1938. Svoje postoje k novej politickej realite vyjadroval aj v upravovateľskej divadelnej tvorbe – diela slovenských klasikov Jána Palárika, Jána Chalupku a Jonáša Záborského upravoval a opravoval tak, že neraz z nich neostal ani kameň na kameni. Diela nelogicky aktualizoval na konfrontačne nacionálne výpovede a dodnes problematickou ostáva najmä jeho úprava Palárikovho *Drotára* z roku 1942. Atmosférou doby „očarovaný“ Janko pritakával antisemitským náladám a sľuboval „byť a stravu“ postave židovského kupca Jakuba, v čase prvých transportov židovského obyvateľstva do koncentračných táborov. Sám sa neskôr vyjadril o tomto období svojho života „... pálil ma život, do ktorého sme sa dostali.“

Aj v tomto období podporoval súčasnú slovenskú dramatikú – Kazimír Bezek *Klietka* (1939), Ivan Stodola *Marína Havranová* (1941), Hana Zelinová *Mária* (1943) a Július Barč-Ivan *Matka* (1944). Zo svetovej dramatiky bola najreprezentatívnejšou inscenáciou Rostandova hra *Cyrano z Bergeracu* (1942). Herecky výrazne koncentrovaná bola aj inscenácia nemeckého klasika Friedricha Hebbela *Mária Magdaléna* (1943). Nejednoznačnejšie výsledky dosiahol Borodáč v prvých slovenských uvedeniach antickej dramatiky – Sofoklových tragédií *Antigona* (1940) a *Kráľ Oidipus* (1941).

Po vojne bolo Jankovi Borodáčovi odporúčené, aby odišiel do košického divadla. S manželkou Oľgou sa zanietene pustili do obnovy vojnou zničeného divadla. Hneď v prvej sezóne sa sformovala opera a činohra, o niečo neskôr aj balet.

Borodáčova realistická režijná orientácia sa pružne stotožnila so socialistickorealistickým diktátom a prijala aj jeho ideologický obsah.

Cennejšie umelecké hodnoty rozporuplného obdobia 1949 – 1956 zanechali predovšetkým Borodáčove zrelé košické inscenácie Čechovových *Troch sestier* (1952) a Gogoľovho *Revízora* (1952), ktoré zaujali až symfonickou prepracovanosťou hereckých výkonov.

Po košickom období sa vrátil do Bratislavy, kde pôsobil ako stály hosťujúci režisér v SND a významne zúročil svoje dlhoročné praktické skúsenosti v odbornej príprave budúcich divadelníkov na Vysokej škole múzických umení v Bratislave. Bol pedagógom aj akademickým funkcionárom – dekanom divadelnej fakulty.

Borodáčova režijná tvorba zrejme vyvrcholila v inscenácii Hviezdoslavovej tragédie *Herodes a Herodias* (1955), s ktorou sa otváralo Divadlo Pavla Országha Hviezdoslava. Inscenácia bola bohatá najmä hereckým kolektívom – osobnosťami zakladateľskej i mladšej hereckej generácie vygradovala do polohy, ktorá vystihovala vnútornú monumentalitu dramatickej predlohy.

Borodáčova režijná práca nikdy nevykazovala znaky múzického divadla. Jeho divadlo vyrastalo z authority textu a práce na jeho hereckom oživení. Janko Borodáč položil trvalé základy slovenskej javiskovej reči. Starostlivo budoval herecký súbor, dôležitú úlohu v tom zohrávala aj jeho pedagogická činnosť. Zásadným impulzom pre umelecký rozvoj slovenského profesionálneho divadelníctva bolo aj Borodáčovo poverenie režírovaním talentovaného mladého herca Jána Jamnického...